

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

SPRENDIMAS

ATSISAKYTI IŠKELTI DRAUSMĖS BYLĄ TEISĖJAI R. Š.

2019 m. birželio 10 d. Nr. 18 P-3
Vilnius

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija), dalyvaujant Aurelijui Gutauskui (pirmininkas), Sigitai Jokimaitei, Gintautui Būgai, Jurgitai Paužaitėi – Kulvinskienei (pranešėja), Jolantai Čepukėnienei, sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Jovitai Ramanauskienei, Nacionalinės teismų administracijos patalpose išnagrinėjusi Panevėžio apygardos teismo persiūtą D. A. kreipimąsi „Dėl teisėjos R. Š.“ bei susipažinusi su medžiaga,

n u s t a t ė :

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau ir Komisija) 2019 m. gegužės 20 d. (reg. Nr. 16P-116) gavo Panevėžio apygardos teismo persiūtą D.A. kreipimąsi (toliau –teikimas) „Dėl teisėjos R. Š. elgesio“.

Teikime nurodyta, kad Panevėžio apylinkės teisme nagrinėjamoje civilinėje byloje Nr.e2-714-902/2019 2019 m. kovo mėn. 18 d. buvo paskirtas mediacijos posėdis. Pareiškėja nurodė, kad mediacijos posėdžio metu teisėja R.Š. taikė neetiškus mediacijos metodus, t.y. uždavinėjo perteklinius klausimus, komentavo pareiškėjos profesijos ypatumus, buvo šališka jos atžvilgiu.

Teisėja R. Š. rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad mediacija civilinėje byloje vyko laikantis Lietuvos Respublikos mediacijos (toliau – Mediacijos įstatymas) įstatymo nuostatų. Atvykusiems į mediaciją asmenims buvo paaiškinta apie mediaciją, jos tikslus, vykdymo tvarką tame tarpe ir teisę bet kuriuo metu pasitraukti iš mediacijos proceso, o taip pat mediatoriaus teisę nutraukti mediacijos procesą, jei šalys atisakytų vesti derybas ir derinti pozicijas dėl taikaus ginčo išsprendimo. Teisėja nurodo, kad mediacijos procesas kurį laiką vyko atsakovėms I. A. ir D.A. viena kitai išsakant priekaištus. Vėliau, pareiškėja D. A, suteikus jai žodį pasakojo savo asmeninio gyvenimo aplinkybes, kurios nebuvo susijusios su nagrinėjamos bylos aplinkybėmis. Teisėja paaiškino, kad mediacijos metu nukrypus nuo bylos esmės, ji siekė išsiaiškinti šalių nuomonę dėl bylos gražinimo nagrinėti ją iš esmės. Taip pat nurodė, kad visą mediacijos procesą, atsižvelgdama į ieškovės S. Š. pageidavimą, stengėsi kalbėti aiškiai ir garsiai, o kai kada prireikdavo, kad teisėjos klausimus ir pasiūlymus S. Š. persakytų greta sėdinti I. A., kuri kelis kartus reziūmavo D. A. išsakytus pasiūlymus. Teisėjos nuomone, tokia teisėjos kalbos maniera galėjo sudaryti D. A. susierzinusio žmogaus įvaizdį, tačiau iš tiesų jokio susierzinimo nebuvo. Teisėja nurodė, kad mediacijos proceso metu kitame mediacijos procese ieškovė ketino pateikti popieriaus skiautę su turto vertintoju užrašyta ginčo buto verte, todėl teisėja paaiškino, kad toks dokumentas negali būti tinkamu rašytiniu įrodymu byloje ir turto vertintojai turėtų žinoti, kaip įforminama turto vertinimo išvada. Teisėja pažymėjo, kad šalys dėl kompensacijos dydžio šalys sutarė. Nepavykus susisiekti su D. A. atstovu, ji sutiko, kad taikos sutartį paruoštų S. Š. atstovas. Taip pat teisėja paaiškinimuose nurodė, kad S.I., kaip nepilnamečio sūnaus atstovė, galbūt tikėjosi iš mediacijos procesą vedusio teisėjos daugiau dėmesio savo asmeniui, tačiau pagrindo išskirti ją iš kitų mediacijos proceso dalyvių, teisėjos aiškinimu, nematė esant tikslinga, nes viso mediacijos proceso metu buvo mėginta derinti visų šalių interesus ir pasiekti ne tik teisėtą, bet ir socialiai teisingą sprendimą. Taip pat teisėja išreiškė nuomonę, kad ir jai pačiai ateityje medijuojant

patikėtus ginčus, reikėtų būti atidesnei ir įvertinti mediacijos proceso dalyvių asmenines savybes ir jų gebėjimą priimti bei įvertinti mediatoriaus pateikiamus klausimus ir ginčo sprendimo būdu, taip pat daugiau dėmesio reikėtų skirti mediacijos tikslų ir mediatoriaus vaidmens teisminės mediacijos procese išaiškinimui.

Drausmės bylą teisėjai kelti atsisakytina.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija iškelia teisėjui drausmės bylą, kai teisėjo veiksmuose nustato nusižengimų, numatytų Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – ir Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalyje, požymių. Teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka trimis atvejais: už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui. Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinančios priežasties.

Iš teikimo medžiagos bei teismų informacinės sistemos Liteko civilinėje byloje Nr. Nr.e2-714-902/2019 esančios informacijos matyti, kad 2019 m. kovo 18 d. paskirtas teismo mediatorius, 2019 m. balandžio 16 d. nurodyta teisminės mediacijos pabaiga, o 2019 m gegužės 2 d. byla nutraukta patvirtinus tarp šalių taikos sutartį.

Pažymėtina, kad teisminė mediacija civilinėse bylose vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymu, Europos mediatorių elgesio kodeksu bei Teisminės mediacijos taisyklėmis (toliau – Taisyklės), patvirtintomis Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-125 (7.1.2).

Svarbu pažymėti, kad nors Mediacijos įstatyme ir yra nustatytas apsaugos mechanizmas nuo mediatorių daromų mediacijos teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų, tačiau mediatoriams, kurie yra teisėjai, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nuostatos dėl drausminės atsakomybės netaikomos, - jie atsako drausmine tvarka, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos teismų įstatyme (Mediacijos įstatymo 28 straipsnis).

Nagrinėjamu atveju, Teisėjų etikos ir drausmės komisija, spręsdama, ar yra pagrindas teisėjai R. Š. kelti drausmės bylą, vertina pagal tai, ar teisėjos veiksmai vykdant mediacijos procesą, atitiko Teisėjų etikos taisykles.

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis nustatytu teisiniu reguliavimu, teisminės mediacijos procedūra turi užtikrinti teisminės mediacijos proceso efektyvumą, operatyvumą, sąžiningumą ir ginčo šalių lygiateisiškumą, o teisminė mediacija privalo būti vykdoma vadovaujantis ginčo šalių savanoriškumo, konfidencialumo, abipusės pagarbos, tolerancijos, pakantumo, mediatoriaus nešališkumo, neutralumo bei kooperavimosi, mediatoriaus kvalifikuotos veiklos bei sąžiningumo principais (Mediacijos taisyklių 7 punktas).

Mediacijos ir Teisėjų etikos kodekso principų koreliacijos kontekste, Komisija ypač atkreipia dėmesį į nešališkumo principo, apibrėžto Teisėjų etikos kodekso 8 straipsnyje, laikymosi vykdant mediacijos procesą užtikrinimą. Teisėjų etikos kodekso 8 straipsnyje nustatyta, kad vadovaudamasis teisingumo ir nešališkumo principais, teisėjas *inter alia* privalo neturėti išankstinio nusistatymo priimant sprendimus ir nereikšti išankstinės nuomonės, nedemonstruoti savo simpatijų ir antipatijų bei išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms, bylose dalyvaujantiems asmenims, o konfliktinėse situacijose elgtis nešališkai, ieškoti objektyviausio ir teisingiausio sprendimo.

Vertinant teismo mediatoriui suteiktas teises ir pareigas mediacijos procese bei proceso konfidencialumo principo užtikrinimą, svarbu pabrėžti, kad teisėjas mediatorius turi ypač atsakingai naudotis jam suteiktomis galiomis ir procese užimti neutralią bei nešališką poziciją. Todėl bet koks spaudimas šalims tęsti mediaciją ar sudaryti vienos iš šalių interesų netinkamą susitarimą, neefektyvus mediacijos proceso organizavimas gali būti vertinamas kaip nešališkumo principo pažeidimas, o tai galėtų reikšti ir teisėjo etikos pažeidimą. Teisėjai mediatoriai, užtikrinantys nešališkumo ir neutralumo principo įgyvendinimą procese, turėtų ypač pasižymėti sugebėjimu

aktyviai klausyti abiejų šalių, naudoti tinkamą ir neutralią kalbą, sugebėti sukurti tinkamą ginčo sprendimo atmosferą bei kontrolę, tinkamai valdyti jėgų skirtumus tarp šalių.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Teisminės mediacijos taisyklių, patvirtintų Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-125 (7.1.2) „Dėl teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“, 26 punktu teisminės mediacijos procesas nėra protokoluojamas ir nėra daromas garso įrašas. Todėl Komisija neturi visumos duomenų, leidžiančių įvertinti mediacijos proceso eigą bei proceso dalyvių pasisakymų turinį etikos aspektu. Tačiau atsižvelgus į tai, kad civilinį ginčą šalys išsprendė taikiai, – pasirašė mediacijos metu suderintą taikos sutartį, kurią teismas patvirtino, darytina išvada, kad mediacijos procesas buvo sėkmingas, o pareiškėjos teiginiai dėl teisėjos R. Š. šališkumo vertintini kaip subjektyvus mediacijos proceso metu iškilusių klausimų sprendimo būdų vertinimas.

Komisija rekomenduoja teisėjai R. Š. ateityje atliekant teismines mediacijas skirti didesnę dėmesį mediacijos tikslų bei teismo mediatoriaus teisių ir pareigų turinio išaiškinimui mediacijos proceso dalyviams.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, išnagrinėjusi turimą medžiagą ir apibendrinusi išdėstytus argumentus, daro išvadą, kad nenustatyta aplinkybių, kurios leistų teisėjos R. Š. veiksmuose konstatuoti Teismų įstatymo 83 straipsnyje numatytų nusižengimų požymius, todėl kelti teisėjai drausmės bylą nėra pagrindo.

Vadovaudamasi Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 44.2. punktu, Teisėjų etikos ir drausmės komisija

nusprendžia:

Atsisakyti iškelti drausmės bylą
Sprendimas neskundžiamas.

Komisijos nariai:

Aurelijus Gutauskas

Sigita Jokimaitė

Gintautas Būga

Jolanta Čepukėnienė

Jurgita Paužaitė – Kulvinskiėnė